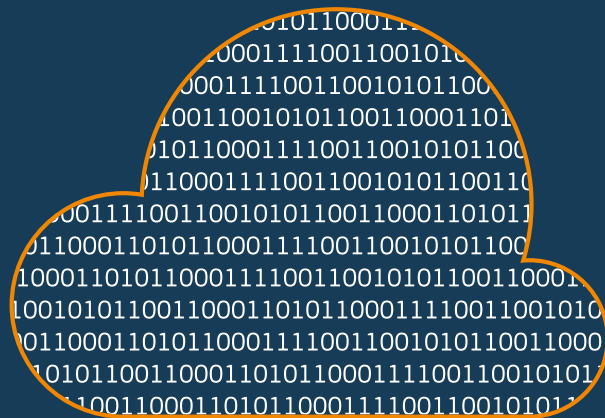

Tie ir jūsu dati — pārņemiet kontroli!

IEDZĪVOTĀJU CEĻVEDIS — DATU AIZSARDZĪBA EIROPAS SAVIENĪBĀ

KĀ AIZSARGĀT SAVUS DATUS EIROPAS SAVIENĪBĀ

Vai tā būtu internetbanka, iepirkšanās, sociālie tīkli vai elektroniska nodokļu deklarāciju iesniegšana — mēs arvien vairāk izpaužam savus personas datus.

ES Vispārīgā datu aizsardzības regula jums palīdz pārņemt šo informāciju savā kontrolē, nodrošinot **vairākas pamattiesības**, kas jums sniedz lielākas iespējas sevi aizsargāt.

🏠 KAS IR PERSONAS DATI?

Jebkāda informācija, kas attiecas uz jums kā uz identificētu vai identificējamu dzīvu fizisku personu, ietilpst Vispārīgās datu aizsardzības regulas darbības jomā. Tas var būt, piemēram, jūsu vārds un uzvārds, dzīvesvietas adrese, ID kartes numurs, interneta protokola (IP) kods vai ziņas par jūsu veselību.

Sensitīvi dati, piemēram, ziņas par jūsu veselību, rases vai etnisko piederību, politiskajiem uzskatiem un seksuālo orientāciju, ir īpaši aizsargāti. Tos var vākt

un izmantot tikai saskaņā ar īpašiem nosacījumiem, piemēram, tad, ja esat devis nepārprotamu piekrišanu vai ja to ļauj valsts tiesību akti.

🏠 KAD ŠOS NOTEIKUMUS PIEMĒRO?

Noteikumus piemēro tad, kad jūsu dati tiek **vākti, izmantoti un glabāti** digitālā formātā vai arī strukturētā kartotēkā papīra formātā.

Ir izstrādāts **vienots noteikumu kopums visai Eiropas Savienībai**, ko dažās jomās var papildināt ar valsts tiesību aktiem. Tas nozīmē, ka neatkarīgi no tā, kam Eiropas Savienībā esat atklājis savus datus, jūsu tiesības visos gadījumos ir vienādas. Noteikumi ir jāievēro arī uzņēmumiem ārpus ES. Ja tie piedāvā preces un pakalpojumus Eiropas Savienībā vai arī novēro jūsu uzvedību Eiropas Savienībā, tiem ir pienākums jums nodrošināt līdzvērtīgu datu aizsardzības līmeni.

TIESĪBAS ZINĀT, KAS APSTRĀDĀ DATUS, KĀDI DATI TIEK APSTRĀDĀTI UN KĀDOS NOLŪKOS

Organizācijām, kuras apstrādā jūsu datus, ir jums jāsniedz skaidra informācija par jūsu datu izmantošanu, ieskaitot, piemēram, šādu informāciju:

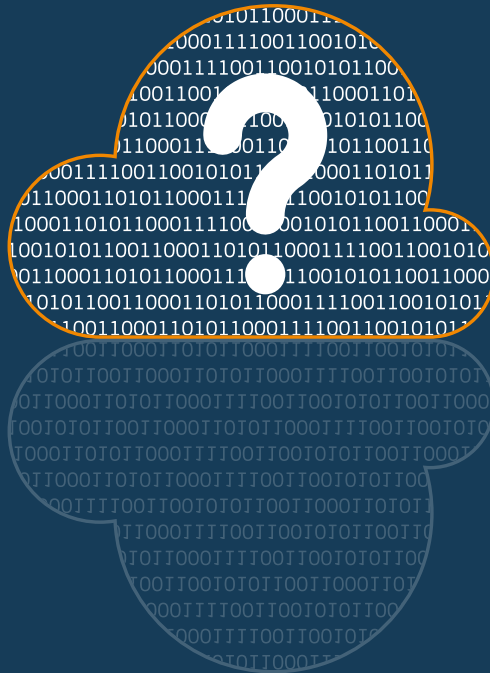
- kāds ir jūsu datu apstrādes juridiskais pamats;
- cik ilgi jūsu dati tiks glabāti;
- kam jūsu dati tiks nodoti;
- jūsu datu aizsardzības pamattiesības;
- vai jūsu dati tiks nosūtīti ārpus ES;
- jūsu tiesības iesniegt sūdzību;
- kā atsaukt iepriekš dotu piekrišanu;
- par jūsu datu apstrādi atbildīgās organizācijas un tās datu aizsardzības speciālista (ja tāds ir) kontaktinformācija.

Šī informācija ir jāsniedz **skaidrā** un **vienkāršā** valodā.

Personas datus drīkst vākt un apstrādāt tikai precīzi definētiem nolūkiem. Vācot jūsu datus, uzņēmumam ir pienākums jūs informēt, kādiem nolūkiem jūsu dati tiks izmantoti. Tiem ir arī jānodrošina, ka apstrādāti tiek tikai attiecīgajiem nolūkiem vajadzīgie dati un ka dati netiek glabāti ilgāk kā nepieciešams.

Esat kaut ko iegādājies tiešsaistē?

Pārdevējs drīkst vākt tikai tos datus, kas vajadzīgi līguma izpildei. Pārdevējam ir arī pienākums sniegt jums iepriekš minēto informāciju un dzēst datus, kad tie tam vairs nav vajadzīgi.

TIESĪBAS PIEKĻŪT SAVIEM DATIEM

Jums ir tiesības pieprasīt bezmaksas piekļuvi saviem personas datiem, kas ir kādas organizācijas rīcībā, un saņemt to kopiju pieejamā formātā.

Lietotnēs ir jānorāda pārāk plaša informācija?

Jūs iegādājāties fitnesa aproci un abonējāt veselības lietotni, kas uzrauga jūsu fiziskās aktivitātes. Jūs varat lietotnes operatoram pieprasīt visu attiecībā uz jums apstrādāto informāciju, ieskaitot visus lietotnes abonēšanas datus (piemēram, jūsu vārdu un uzvārdu un attiecīgā gadījumā arī kontaktinformāciju) un visu informāciju, kas par jums savākta ar procesa starpniecību (piemēram, sirdsdarbības ātrums, sasniegtie rezultāti utt.).

Vēlaties uzzināt, kāda informācija par jums ir zināma interneta veikalam?

Jūs esat iegādājies preces interneta veikalā. Jūs varat šim uzņēmumam pieprasīt sniegt jums visus tā rīcībā esošos personas datus par jums, tostarp jūsu vārdu, uzvārdu un kontaktinformāciju, kredītkartes datus, pirkumu datumus un iegādāto preču veidus.

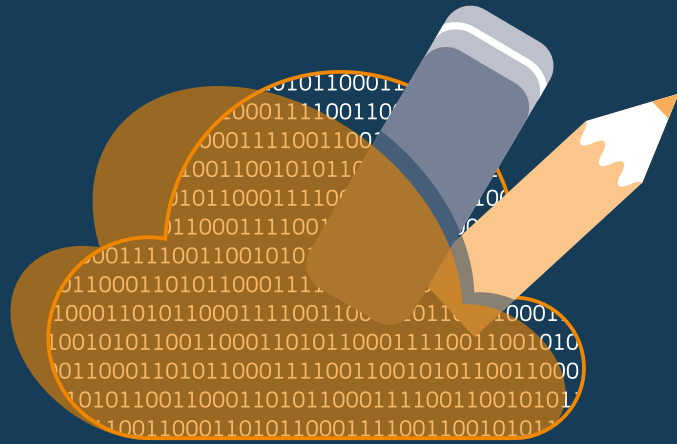
TIESĪBAS IEBILST PRET DATU APSTRĀDI

Ja kāda organizācija apstrādā jūsu personas datus, jums ir tiesības iebilst pret šādu datu apstrādi. Tomēr dažās situācijās sabiedrības intereses ir svarīgākas. Tas tā var būt, piemēram, zinātniskās vai vēstures pētniecības gadījumā.

Jums ir arī tiesības jebkurā laikā iebilst pret tiešās tirgvedības materiālu saņemšanu.

Apnikušas reklāmas?

Jūs tiešsaistē iegādājāties divas biļetes uz savas iemīļotās grupas koncertu. Pēc tam jūs saņemat daudzas reklāmas par koncertiem un pasākumiem, kas jūs neinteresē. Jūs informējat tiešsaistes biļešu tirdzniecības uzņēmumu, ka turpmāk nevēlaties saņemt reklāmas. Uzņēmumam vajadzētu pārtraukt jūsu datu apstrādi tiešās tirgvedības vajadzībām, un drīz pēc tam jums vairs nevajadzētu no tā saņemt e-pasta reklāmas. Uzņēmumam par šo darbību nevajadzētu iekasēt samaksu.

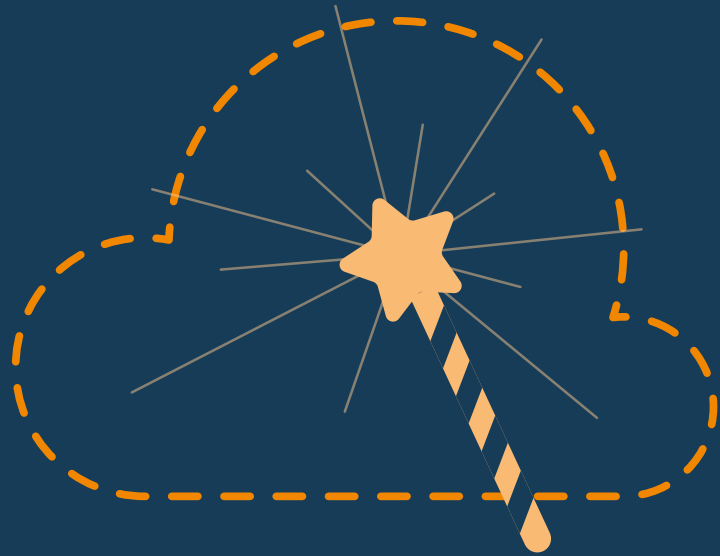
TIESĪBAS LABOT SAVUS DATUS

Kļūdas jūsu personas datus var būtiski ietekmēt jūsu dzīvi, jo īpaši piesakoties aizdevumam, apdrošināšanai, kredītam utt.

Ja uzskatāt, ka jūsu personas dati, kas ir kādas organizācijas rīcībā, varētu būt nepareizi, nepilnīgi vai neprecīzi, jūs varat prasīt tos izlabot. Tas ir jādara bez nepamatotas kavēšanās.

Nepareizi dati rada jums liekas izmaksas?

Jūs piesakāties jaunai apdrošināšanas polisei, taču ievērojat, ka apdrošināšanas sabiedrība kļūdaini ir norādījusi, ka jūs esat smēķētājs, tādējādi palielinot jūsu maksājumus par dzīvības apdrošināšanu. Jums ir tiesības sazināties ar apdrošināšanas sabiedrību un pieprasīt labot savus datus.

TIESĪBAS PIEPRASĪT DATU DZĒŠANU UN TIESĪBAS TIKT AIZMIRSTAM

Ja esat devis piekrišanu savu personas datu apstrādei, jūs varat prasīt attiecīgajai organizācijai pārtraukt to apstrādi, atsaucot savu piekrišanu. Organizācijai datu apstrāde ir jāpārtrauc, ja vien tā neizmanto kādu citu juridisku pamatu jūsu datu apstrādei. Piekrišanas atsaukšanai jābūt tikpat vieglai darbībai kā tās došanai.

Ja jūsu dati vairs nav vajadzīgi vai ja to apstrāde ir nelikumīga, jūs varat pieprasīt to dzēšanu. Taču ir jāaizsargā arī citas ES tiesības, piemēram, vārda brīvība. Piemēram, sabiedrībā pazīstamu cilvēku pretrunīgie izteikumi var netikt automātiski dzēsti, ja to turpmāka pieejamība tiešsaistē kalpo sabiedrības interesēm.

Organizācijām ir pienākums pēc pieprasījuma dzēst bērnu sniegtus personas datus, kas apstrādāti ar kādas lietotnes vai tīmekļa vietnes starpniecību.

Meklēšanas rezultāti ir nebūtiski?

Kad tiešsaistes meklētājprogrammā ierakstāt savu vārdu un uzvārdu, rezultātu sadaļā ir norādīta saite uz kādu presē savulaik publicētu rakstu par parādu, kurš jau sen ir atmaksāts. Ja jūs neesat amatpersona un jūsu intereses izņemt rakstu ir svarīgākas par sabiedrības vispārējām interesēm spēt piekļūt šai informācijai, meklēšanas programmas nodrošinātāja pienākums ir noņemt šīs saites.

TIESĪBAS PAUST SAVU VIEDOKLI AUTOMATIZĒTAS LĒMUMU PIEŅEMŠANAS GADĪJUMĀ

Dažas organizācijas, piemēram, bankas, nodokļu iestādes un slimnīcas, lēmumu pieņemšanā izmanto algoritmus, kuros izmanto jūsu personas datus. Šīm organizācijām tas ir ērti, taču šis process ne vienmēr ir pārredzams un šādi pieņemti lēmumi var radīt tiesiskas sekas attiecībā uz jums vai ievērojami ietekmēt jūsu dzīvi. Šādos gadījumos organizācijām ir pienākums:

- norādīt, vai lēmumi tiek pieņemti automatizētā veidā;
- nodrošināt jums tiesības pieprasīt cilvēka līdzdalību, lai pārskatītu automatizētā veidā pieņemtu lēmumu;
- ļaut jums apstrīdēt automatizētā veidā pieņemtu lēmumu.

Dažos apstākļos ir atļauta tādu lēmumu pieņemšana, kuru pamatā ir automatizēta apstrāde, piemēram, tad, ja tas ir atļauts īpašā tiesību aktā.

Piesakāties aizdevumam?

Jūs izmantojat internetbanku, lai pieteiktos aizdevuma saņemšanai. Jums tiek lūgts ievadīt savus datus, un bankas algoritms jums norāda, vai banka jums piešķirs aizdevumu, kā arī piedāvā procentu likmi. Bankai jūs jāinformē, ka jūs varat paust savu viedokli, apstrīdēt lēmumu un pieprasīt cilvēka līdzdalību, lai pārskatītu lēmumu, kurš izdarīts, izmantojot algoritmu.

TIESĪBAS LIKT PĀRSŪTĪT SAVUS DATUS

Ja uzņēmums izmanto jūsu datus pēc tam, kad esat devis savu piekrišanu vai parakstījis līgumu, jūs varat pieprasīt atgriezt datus jums vai arī pārsūtīt tos citam uzņēmumam, kura pakalpojumus vēlaties izmantot. Tās ir tiesības uz datu pārnesamību. Sākotnējam pakalpojumu sniedzējam, piemēram, sociālo tīklu platformai, bankai vai pat veselības aprūpes pakalpojumu sniedzējam, dati ir jāpārsūta jaunajam pakalpojumu sniedzējam. Datu pārvietošanai vajadzētu atvieglot jūsu piekļuvi citiem tirgiem un pakalpojumu sniedzējiem, tādējādi paplašinot jūsu izvēles iespējas.

*Esat atradis
piegādātāju, kas
piedāvā zemākas cenas?*

Jūs esat atradis elektrības
piegādātāju, kas piedāvā zemākas cenas.

Jūs varat prasīt savam pašreizējam
piegādātājam pārsūtīt jūsu datus tieši jaunajam
piegādātājam, ja vien tas ir tehniski iespējams.
Pašreizējam piegādātājam jebkurā gadījumā ir pienākums nodot
jūsu datus jūsu rīcībā plaši izmantotā un mašīnlasāmā formātā,
lai tos varētu izmantot citās sistēmās.

☝ VAI JŪSU DATI IR NOZAUDĒTI VAI NOZAGTI?

Noteikumi nodrošina jūsu aizsardzību arī šādā gadījumā. Ja pastāv datu aizsardzības pārkāpuma risks, organizācijai, kuras rīcībā ir jūsu dati, ir jāinformē valsts datu aizsardzības iestāde. Ja datu noplūde jums rada lielu risku, jums ir tiesības tikt informētam personīgi.

Katrā ES valstī ir datu aizsardzības iestāde, kas uzrauga ES Vispārīgās datu aizsardzības regulas ievērošanu.

Taksometru pakalpojumu uzņēmums ir nozaudējis jūsu datus?

Jūs rezervējāt taksometru, izmantojot tiešsaistes lietotni. Pēc tam taksometru pakalpojumu uzņēmumā notika masveida datu aizsardzības pārkāpums un tika nozagti taksometru vadītāju un lietotāju dati. Jūs varat iesniegt sūdzību savas valsts datu aizsardzības iestādei, kura veiks izmeklēšanu.

☝ VAI UZSKATĀT, KA JŪSU DATU AIZSARDZĪBAS TIESĪBAS IR PĀRKĀPTAS?

Jūs varat sazināties ar organizāciju, kuras rīcībā ir jūsu dati, un vienmēr varat iesniegt sūdzību jūsu valsts datu aizsardzības iestādei vai arī vērsties valsts tiesās. Datu aizsardzības iestāde organizācijai var piemērot dažādas sankcijas, tostarp datu apstrādes apturēšanu un naudas sodus.

Ja jums ir radies kaitējums, varat arī uzsākt tiesvedību pret attiecīgo organizāciju vai aicināt sevi pārstāvēt nevalstisku organizāciju, kas aktīvi darbojas datu aizsardzības jomā.

Sazinieties ar savas valsts datu aizsardzības iestādi www.edpb.europa.eu

Kā sazināties ar ES

Klātienē

Visā Eiropas Savienībā ir simtiem Europe Direct informācijas centru. Sev tuvākā centra adresi varat atrast tīmekļa lapā https://europa.eu/european-union/contact_lv

Pa tālruni vai e-pastu

Europe Direct ir dienests, kas atbild uz jūsu jautājumiem par Eiropas Savienību.

Ar šo dienestu varat sazināties šādi:

- pa bezmaksas tālruni: 00 800 6 7 8 9 10 11 (daži operatori par šiem zvaniem var iekasēt maksu);
- pa šādu parasto tālruņa numuru: +32 22999696;
- pa e-pastu, izmantojot šo tīmekļa lapu: https://europa.eu/european-union/contact_lv

Ne Eiropas Komisija, ne personas, kas rīkojas Komisijas vārdā, neatbild par to, kā tiek izmantota šajā publikācijā iekļautā informācija.

Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2019

© Eiropas Savienība, 2019

Atļauts izmantot citur, norādot avotu.

Eiropas Komisijas dokumentu atkalizmantošanas politika ir noteikta ar Lēmumu 2011/833/ES (OV L 330, 14.12.2011., 39. lpp.).

ES datu aizsardzības noteikumi jums ļauj labāk kontrolēt savus personas datus — tas nozīmē, ka varat bez bažām iepirkties, kopīgot saturu un sērfot internetā. Pārbaudiet, kādas ir jūsu tiesības, un pārņemiet kontroli!

europa.eu/dataprotection/lv

